

Testamentti – lahja jälkipolville

Johanna Ahtinen

Legistum Oy

Perhe- ja perintöoikeudesta

- ❖ Avoliitto ja avioliitto voivat olla elämän suurimpia taloudellisia ratkaisuja.
- ❖ Lakisääteinen perimysjärjestys voi tuoda suuria yllätyksiä.
- ❖ Perintöverojen määriin voit itse vaikuttaa.
- ❖ Testamentti on todella lahja jälkipolville.

Vältä perheriidat – laadi testamentti

” Vanha kaunis olohuoneen kalusto odottaa vuoroaan pesänjakohuutokaupassa. Kukaan ei huuda tai osta sitä, kalusto päätyy murskaimeen. Toisessa tapauksessa asianajaja on valmis itse hankkimaan kaupasta kuparisen kahvipannun, samanlaisen josta perilliset riitelevät, jotta pesä saataisiin jaettua "tasan".

Yle Uutiset 09.04.2014

Vastuunottajaksi voi ilmoittautua jokainen –
Testamentin *teko ei kysy ikää.*

Mikä on testamentti?

- Testamentti on yksipuolinen oikeustoimi, jolla perittävä määrää siitä, kenelle hänen omaisuutensa on hänen kuolemansa jälkeen menevä.
- Jollet ole laatinut testamenttia, jaetaan omaisuutesi perimysjärjestyksessä.
- Jollei sinulla ole perillisiä, omaisuutesi luovutetaan valtiolle.
- Testamentissa voi olla myös sellaisia tahoja, jotka **eivät kuulu** perimysjärjestykseen.
- Siihen voi kuulua esimerkiksi yleishyödyllinen yhteisö tai järjestö, jota haluat muistaa.

Mitä voin testamentilla määrätä?

- ❖ Lakimääräistä perimysjärjestystä voidaan muuttaa vain elinaikana tehtävällä testamentilla
- ❖ Huomioitava: avioehtosopimuksella ei voi sopia omaisuuden jaosta kuolemantapauksen varalta, vaan tätä tarkoitusta varten tulee erikseen laatia testamentti
- ❖ Toisaalta testamentilla ei voida sulkea pois lesken avio-oikeutta
- Tätä tarkoitusta varten tulee laatia erikseen avioehtosopimus

Tärkeitä käsitteitä

1) Rintaperillinen

Rintaperillisiä ovat perinnönjättäjän suoraan **alenevassa polvessa** olevat jälkeläiset. Mikäli lapset ovat kuolleet, rintaperillisiä ovat heidän lapsensa.

2) Lakiosa

Rintaperilliselle tulee lain mukaan perintöosa, **joka on perittävä omaisuus jaettuna rintaperillisten lukumäärällä.**

Jos rintaperillisiä on kolme, osuudeksi tulee **1/3.**

Lakiosa on puolet perintöosasta eli jos rintaperillisiä on kolme, lakiosa on **1/6** perittävästä omaisuudesta.

Tärkeitä käsitteitä

3) Ositus

Ositustoimituksessa vainajan ja hänen puolisonsa omaisuus lasketaan ja jaetaan heidän kesken. Vasta kun lesken osuus on laskettu ja mahdollinen tasinko maksettu, voidaan vapaasti jakaa perintö muiden perillisten kesken.

4) Tasinkoprivilegi

Enemmän avio-oikeuden alaista omaisuutta omistava aviopuoliso joutuu luovuttamaan vähemmän omistavalla tasinkoa, jotta puolisoille jäisi osituksen jälkeen yhtä paljon avio-oikeuden alaista omaisuutta

Avoliitto – miksi teen testamentin?

- Avopuolisolla ei ole oikeutta kumppaninsa omaisuuteen.
- Avopuoliso ei peri kumppaniaan ilman testamenttia, vaikka avopuolisoilla olisi yhteinen lapsikin.
- Avioleskellä on lain nojalla elinikäinen asumisoikeus puolisoiden viimeiseen kotiin.
- **Avopuolisolla ei ole edes asumisoikeutta** kuolleen kumppaninsa asuntoon – asunto siirtyy kuolleen perillisille, ellei testamentissa ole muuta määrätty.
- Ellei avopuolisoilla ole yhteistä lasta, on perintövero avopuolison omistukseen testamentatusta omaisuudesta enimmillään lähes 36 %.



Aviopuolisoiden omaisuus

- *Avoliitto*: yhdistää puoliset, pitää varallisuuden erillisenä
Avioero ja kuolema: erottaa puoliset ja yhdistää varallisuuden ositettavaksi
- Puolisoiden omaisuus ei ole yhteistä
- Nimiperiaate = kumpikin omistaa vain omissa nimissään olevan omaisuuden.
- ❖ Vähemmän omistavan puolison kuollessa ”rikkaampi” leskeksi jäänyt ei joudu luovuttamaan omaa omaisuuttaan kuolleen puolison perillisille. (=tasinkoprivilegioikeus)
- ❖ Kumpikin voi myydä ja lahjoittaa omaa omaisuuttaan, *poikkeuksena* puolisoiden yhteinen koti ja koti-irtain.
- ❖ Avio-oikeuden nojalla saatu omaisuus on *perintö- ja lahjaverosta vapaata*.

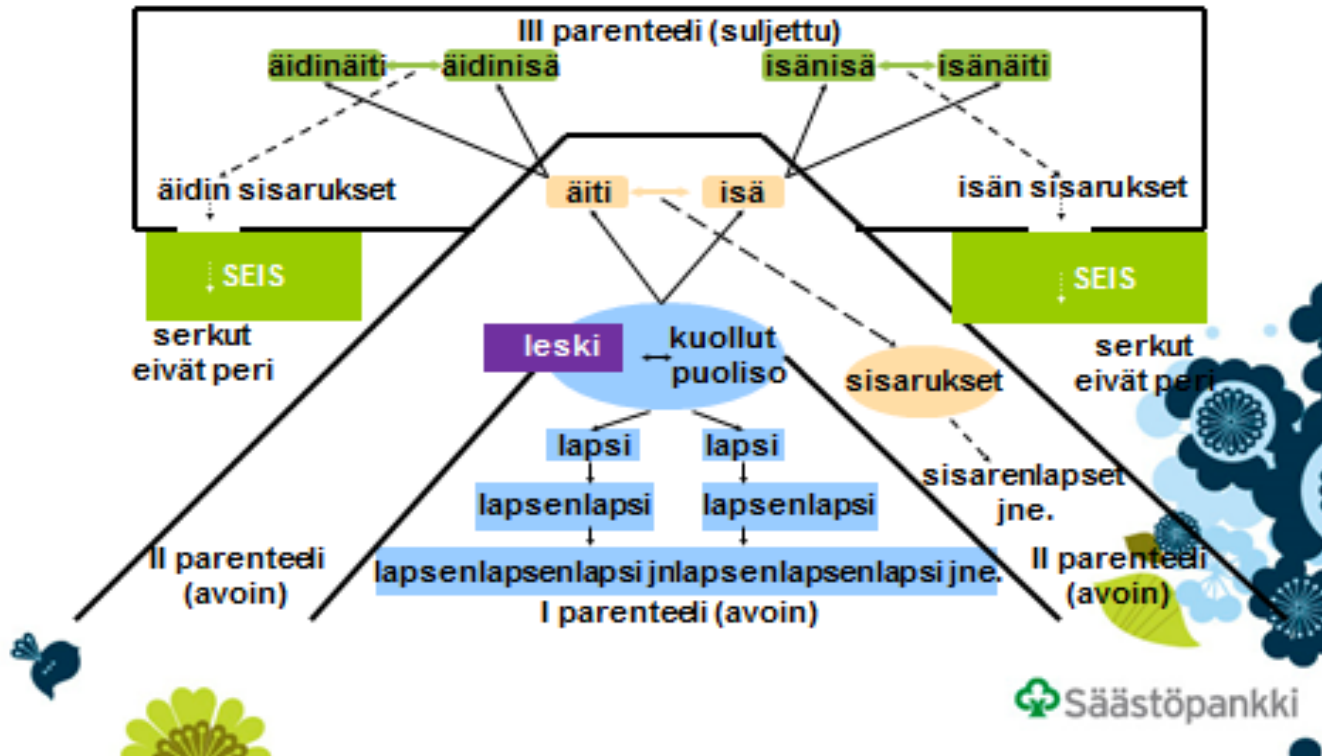


Perimysjärjestys ja lesken oikeudet

Perimysjärjestys

- Mikäli ensimmäisestä ryhmästä löytyy yksikin perillinen, hän saa koko omaisuuden.
- Jos ensimmäisestä ryhmästä ei löydy ketään, seuraavan ryhmän perilliset ovat kaikki yhtäläillä oikeutettuja perintöön.
- Ensimmäiseen perillisryhmään kuuluvat rintaperilliset, joita ovat vainajan lapset ja heidän lapsensa. Ryhmässä on rajoittamaton sijaantulo-oikeus.
- Mikäli perittävältä **ei jäänyt lapsia, hänet perii aviopuoliso**. Lain mukaan rekisteröidyssä parisuhteessa eläneet rinnastetaan aviopuolisoihin.
- **Mikäli aviopuolisoa eikä rintaperillisiä ole**, vainajan perii toinen perillisryhmä, johon kuuluvat vainajan isä ja äiti sekä heidän jälkeläisensä eli vainajan siskot ja veljet ja heidän lapsensa.
- Serkut eivät peri

....Ja sama kaaviona



Lesken oikeudet

- Lesken asemaa on turvattu Suomen lainsäädännössä *kolmella tavalla*. Suojan laatu riippuu pitkälle siitä, jäikö ensiksi kuolleelta puolisolta rintaperillisiä.
- 1) **Mikäli rintaperillisiä ei ole, leski perii ensiksi kuolleen puolison.** Tällöin puoliso perii koko omaisuuden, vaikka avio-oikeus olisi rajoitettu kokonaan avioehtosopimuksella pois. Tästä oikeudesta ensiksi kuollut puoliso on voinut poiketa määräämällä testamentilla omaisuudestaan toisin.
- Puolisonsa kuoleman jälkeen leskellä on oikeus pitää omaisuus jakamattomana hallussaan. Tämä oikeus ei kuitenkaan ole rajoittamaton, vaan kuolleen puolison rintaperilliset voivat vaatia omaisuutta jaettavaksi.

Lesken oikeudet

- 2) Leskelle **jää kuitenkin aina** oikeus pitää yhteisenä kotina käytetty asunto hallinnassaan irtaimistoinen perillisten jakovaatimuksista huolimatta
- Lesken hallintaoikeus pienentää perillisten perintöveroa
- 3) **Varakkaamman lesken ei tarvitse luovuttaa tasinkoa ensin kuolleen puolison perillisille**, vaan hän saa pitää oman omaisuutensa. Jos leskellä taas on vähemmän varallisuutta kuin kuolleella puolisoilla, leskellä on aina oikeus saada osituksessa tasinkoa vainajan omaisuudesta.

Miten testamentti tulee laatia?

Ankarat muotovaatimukset

- Henkilökohtaisesti allekirjoitettu ja todistettu asiakirja
- Kahden esteettömän todistajan oltava yhtä aikaa testamenttia laadittaessa läsnä ja allekirjoituksillaan todistettava testamentti. Heidän tulee tietää, että kyseessä on testamentti, mutta sen sisältöä heille ei tarvitse selostaa.
- Huomioi mahdollinen esteellisyys ja oikeustoimikelpoisuus
- Testamentissa tulee ilmetä sen laatimispäivä sekä sen laatijan riittävät henkilötiedot. Todistajien tulee merkitä nimikirjoituksensa lisäksi ammattinsa, asuinpaikkansa, todistamisen aika ja paikka.

! Mikäli muotomääräyksiä ei noudateta, on mahdollista, että testamentti julistetaan pätemättömäksi

Voiko testamentin peruuttaa – Kyllä!

- Peruuttaminen voi tapahtua vapaamuotoisesti, mutta suositeltavaa on, että se tehdään kirjallisesti tai repimällä vanha testamentti.
- Testamentin voi yksinkertaisesti vain hävittää tai tuhota taikka muutoin selvästi ilmaista, ettei testamentti enää vastaa hänen viimeistä tahtoaan.

HUOM!

- Jos perittävä laatii uuden testamentin, joka on ristiriidassa aikaisemmin laaditun kanssa, on ensin laadittu testamentti tehoton ristiriitaisilta osin tai kokonaan, jos niin on perittävä määrännyt tai hänen katsotaan tarkoittaneen.

Turvaudu aina asiantuntijaan



Lain mukaan testamentin pätevyden edellytykseksi ei ole asetettu sitä, että sen tulisi olla lakimiehen laatima.

- Vaikka testamentin voi periaatteessa laatia kuka tahansa, laadinnassa tulisi aina käyttää apuna asiantuntijaa, vaikka perittävää omaisuutta ei olisikaan paljon.
- Asiantuntijan käyttämisestä syntynyt kustannus on pieni ja se voi säästää oikeusprosessilta, mikäli testamentin epäselvyys mahdollistaa oikeusriidan.
- Testamentti on aina määrämuotoinen asiakirja ja eräissä tapauksissa testamentti voidaan julistaa pätemättömäksi, jos se ei ole oikein laadittu

Muita käytännön vinkkejä

Missä testamenttia säilytetään?

- Testamentti kannattaa säilyttää pankin tallelokerossa, mielellään suljetussa kirjekuoressa. Kirjekuoren päälle voi laittaa viestin siitä, että se sisältää testamentin ja samalla määräyksen siitä, että kirjekuoren saa avata vain kahden todistajan läsnä ollessa.

Pitääkö testamentista antaa tieto jollekulle?

- Testamentin pätevyyden edellytykseksi ei ole asetettu sitä, että siitä on perittävän eläessä annettu jollekin tieto. Testamentti annetaan tiedoksi perillisille testamentin tekijän kuoleman jälkeen.

Tietoa perintö- ja lahjaverotuksesta



Perintö- ja lahjaverotuksesta

- Perintö- ja lahjaverolain mukaiset perintöverovapaat osuudet nousivat.
- Perintövero maksetaan 20 000 euron suuruisista ja sen ylittävistä perinnöistä.
- Aviopuolison puolisovähennys 60 000 euroa
- Alaikäisyysvähennys 40.000 euroa

Esimerkiksi:

Leski saa 100 000 euron perinnön. I-veroluokkaan kuuluvana hän maksaa perintöveroa 1 700 euroa.
(ennen 1 500 €)

Säästövakuutus tuo tehokkuutta myös jäämistösuunnitteluun

Perintöverotus



**Henkivakuutuskorvaukset
puolisolle säästösummasta
jopa puolet eli 52 500€
saakka ilman perintöveroa**

Edunvalvontavaltuutus



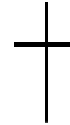
Kuka hoitaa omaisuuttani ja asioitani?



Omistaja



Edunvalvoja



Testamentinsaajat

- Oikeustoimikelpoinen henkilö saa vapaasti määrätä omaisuudestaan ja voi testamentissaan määrätä mitä hänen omaisuudelleen tapahtuu hänen elämänsä päätyttyä.
- Marraskuuhun 2007 saakka omaisuutensa hoitoon kykenemättömän henkilön asioiden hoidosta määräsi yksinomaan holhoustoimilaki.
- Marraskuusta 2007 saakka omistaja on voinut edunvalvontavaltakirjalla määrätä, miten hänen omaisuuttaan ja asioitaan hoidetaan ja kuka niitä hoitaa, kun hän itse ei enää ole siihen kykenevä.

Miksi sen tekisin?

- Edunvalvontavaltuutuksella henkilö voi itse etukäteen järjestää asioidensa hoidon sen varalta, että hän tulee myöhemmin kykenemättömäksi hoitamaan asioitaan esimerkiksi heikentyneen terveydentilansa vuoksi.
- Voidaan hyvin laatia hyvissä ajoin ennen vanhuutta – koskaan ei voi tietää mitä huomina tuo tullessaan ja silloin voi olla tärkeää, että itselle läheinen henkilö huolehtii käytännön asioista
- Kyvyttömyys omien asioiden hoitamisessa voi johtua alaikäisyydestä, sairaudesta, pitkäaikaisesta poissaolosta tai joistain muusta vastaavasta syystä.

Valtuutuksen laatiminen

Turvaudu aina asiantuntijaan – tarkalla valtuutuksella turvataan sekä valtuuttajan ja valtuutetun etuja.

- Valtuutus tehdään kirjallisesti testamentin tapaan.
- Valtuuttaja määrittelee itse ne asiat, jotka valtuutus kattaa. Hän voi oikeuttaa valtuutetun huolehtimaan esimerkiksi omaisuutensa hoidosta ja muista taloudellisista asioistaan sekä itseään koskevista asioista kuten terveyden- ja sairaanhoidostaan.
- Edunvalvojaksi voidaan määrätä tehtävään sopiva henkilö, joka antaa tähän suostumuksensa.
- Edunvalvoja voi olla sairaan tai vanhuksen lähiomainen tai muu läheinen.

Valtuutuksen vahvistaminen?

- Valtuutus tulee voimaan vasta kun maistraatti on vahvistanut sen.
- Vahvistamista voi pyytää, kun valtuuttaja on syystä tai toisesta tullut kykenemättömäksi hoitamaan asioitaan.
- Useimmiten vahvistaminen edellyttää lääkärintodistusta valtuuttajasta.

KIITOS!



 **Säästöpankki**
Auttaa aina.

